



## Den här dagen...

Den 13 januari 1784 befann sig Gustaf III i Italien, närmare bestämt Rom. Den 12, 13 och 14 januari var idel festdagar. Gudmund Göran Adlerbeth, medföljande på resan, berättar i sin *Gustaf III:s resa i Italien* att på sena kvällen den 12 var Gustaf III bjuden på aftonmåltid hos senatoren i Rom, prins Rezzonico, tillsammans med hertiginnan av Parma "och ett sällskap af några och åttio personer, hvaribland jag ock hade den äran att vara. Senatoren bor i Capitolium. Rummen voro många, men ej särdeles stor, och indelningen tycktes ej heller vara den bästa. Man spisade vid två stora bord, hvart i sin sal, som var förträffligt upplyst. En god taffelmusik hördes från en betäckt orkester. Gästerna samlades ej förrän omkring klockan elfva och åtskildes klockan half tu efter midnatten".

Sömnen blev inte långvarig. Den 13 januari fylldes av hästkapplöpning, supé och maskeradbal. Den årliga hästränningen på Strada (Via) del Corso, som normalt gavs senare under året, hade flyttats fram till Gustaf III:s ära. Kungen, Grefven af Haga, fick äran att ge tillstånd till tävlingens början. Adlerbeth berättar:

Vanligen äger den ej rum förrän i sista dagarna af karnevalen; men som man visste, att herr grefven af Haga ej ärnade uppehålla sig här så länge, så ville man nu, ehuru långt före den bestämda tiden, gifva honom detta skådespel, hvilket han med sin svit besåg från en balkong utanför kardinalen Bernis fönster.

[---]

När detta skådespel anställes i slutet på karnevalen, få åskådarna vara maskerade, men denna gång var det ej tillåtet.

[---]

Samma dag supéerade herr grefven af Haga, hertiginnan af Parma och mer än etthundra personer hos venetianska ambassadören Memmo. Jag hade ock den äran att vara bland gästerna. Denne ambassadör bor i Palazzo San Marco, beläget vid torget af lika namn.

[---]

Aftonmåltiden var inrättad i en stor sal vid ett hästskobord, och som var på det rikaste upplyst. Sedan matanrättningarna voro afspisade, uppsteg man och gick till ett annat bord, hvarpå desserten var serverad, men hvarvid ej mer än fyrtio personer hade plats. Fêten var dyrbar och präktig, men gästernas myckenhet och trängsel af betjäning gjorde uppässningen mindre tillräcklig. Om natten var maskeradbal eller, som man i Rom säger, festino på teatern Aliberti. Vid ingången var en sådan trängsel af vagnar, att man ej utan svårighet och lång väntan slapp in. Tusentals masker gjorde en rik utsikt vid en förträfflig illumination af ljuskronor och lampor, hvilkas sken fördubblades mot speglarna, hvarmed logerna voro beklädda. Främst på teatern var en skänk med raffraichissements. Ganska få karaktärsmasker syntes. De mesta voro i domino eller Noble-venicienne. De förnämre gingo med blottadt ansikte och masken fästad vid hatten eller armen. Man anser maskeraden ej annorlunda än en assemble, hvarvid man slipper att sorgfälligt kläda sig och den man efter behag kan bevista känd eller okänd. Menuetter och kontradanser dansades. Jag tyckte mig märka lika liten liflighet vid denna som vid våra svenska maskerader, och den, som berömmar de italienska för fintliga upptåg och glädtig ton,

kunde ej af denna få bekräftelse på sin uppgift. Mig berättades, att i Rom likasom i Stockholm vanligen händer, att när tillträdet kostar penningar, kommer föga folk på maskeraden, hvaremot frimaskeraderna, sådana som denna var, bevistades af en otalig skara, bland hvilken man utan mask skulle vilja umgås med minsta delen.

I dessa Coronatider, när större folksamlingar synes vara något från en svunnen tid, får vi söka tröst såväl i våra minnen som i vår tillförsikt, och i historien, och där också få bekräftat, att det inte alltid är roligare bara för att man är fler.

*Jennie Nell, ordförande*



*Bénigne Gagneraux, 1785, Påven Pius VI visar Gustav III det vatikanska skulpturgalleriet, NM 829*

Det var inte bara fest och gamman under dagarna i Rom. Officiella besök stod också på agendan, bland annat flera gudstjänster under januari månad 1784. Här en guidad tur av påven själv den 2 januari 1784, vilket också beskrivs grundligt av Adlerbeth i hans reseberättelse; "Påfven förde sin höga gäst tillbaka i sitt museum, det han med särdeles välbehag visade".